

Список використаної літератури

1. Ждан В. М. Упровадження в систему управління якістю освіти міжнародного стандарту ISO 9001:2009 – надання академією освітніх послуг на міжнародному рівні / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, С. М. Білаш // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю, м. Полтава, 2019. – С. 3-5.
2. Максименко С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти: [підручник] / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко. – К., 2019. – 286 с.
3. Осадчий В. В. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищої педагогічної школи / В. В. Осадчий // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наук. праць. – К.: Видавництво П/П «ЕКМО», 2009. – Вип. 2. – С. 190-207.
4. Смаглюк Л. В. Академічна історія хвороби з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок. – Полтава: пп Бліц Стайл, 2017. – 124 с.
5. Смаглюк Л. В. Координація самостійної роботи студентів у рамках компетентнісного підходу в організації навчального процесу в вищих медичних закладах / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок // The unity of science. – 2017. – March. – С. 33-35.
6. Смаглюк Л. В. Опанування студентами практичних навичок – важливий етап фахового навчання ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. В. Ляховська, Г. В. Воронкова // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика». – Полтава, 2020. – С. 200-201.
7. Трофименко М. В. Базові складові формування сучасного фахівця в аспекті викладання предмета «Ортодонтія» / М. В. Трофименко, А. В. Ляховська // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні». – Полтава, 2019. – С. 227-229.

ПРОБЛЕМИ Й СУПЕРЕЧНОСТІ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ
В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Совгіря С.М., Винник Н.І., Задворнова Г.П., Грінько Р.М.

Полтавський державний медичний університет

Обговорюється нова парадигма української освіти, спрямована на зміну вектора навчання викладач-студент у бік останнього, що дозволяє створювати умови для індивідуальної траєкторії навчання студентів.

Ключові слова: студентоцентризм, індивідуальна траєкторія навчання, освіта.

This article discusses a new paradigm of Ukrainian education, aimed at changing the vector of learning "teacher-student" in the opposite direction. This helps to create conditions for the development of individual learning trajectories of students.

Key words: student-centeredness, individual learning trajectory, education.

Сучасна педагогіка запроваджує нову парадигму освіти під назвою «студентоцентроване навчання», що відповідає новому Порядку денному Європейського союзу стосовно вищої освіти, стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти тощо [1;4;9]. Це дозволяє навчати студентів, використовуючи й нову індивідуальну траєкторію розвитку кожного студента особисто з метою формування загальних і персональних навичок і компетентностей для відповідної практичної діяльності майбутніх фахівців [5].

Студентоцентризований підхід розглядається в європейському освітньому просторі не як самоціль, пільги чи поступки студентам, а як важливий фактор формування майбутніх лідерів для успішних і конкурентоспроможних громад, професійних спільнот, держав тощо [8].

За умов традиційного навчання роль викладача зводиться до трансляції знань із подальшим контролем засвоєної інформації. Таким чином, ключові компетенції в більшості випадків формуються не в процесі навчання, а в процесі вже подальшої практичної діяльності випускника вишу [3].

Однак повна передача права на визначення пріоритетів у навчанні в студентське середовище може становити певну загрозу освітньому процесу через відсутність досвіду в студентів щодо майбутніх практичних компетенцій і щодо ефективних освітніх методик засвоєння знань. За таких умов відбувається перетворення викладача з носія знань у тренера, ментора й помічника в навчальному процесі, який не просто передає знання, а формує зацікавленість опануванням і вдосконаленням умінь і навичок, стимулює процес навчання.

Головна проблема формування взаємовідносин викладач-студент при вивченні фундаментальних дисциплін у медичній сфері полягає в тому, що вчорашній школяр потрапляє в середовище з дуже великим обсягом інформації, яку необхідно засвоїти в стислий період часу. Раніше викладач залишався чи не єдиним носієм інформаційного продукту й це дозволяло контролювати обсяг інформації, яку отримував студент. Сучасний інформаційний простір дає можливість студенту отримувати знання з мережі «Інтернет», електронних бібліотек, численних вебінарів, онлайн-лекцій тощо. І виникає ризик не витримати масивної інформаційної хвилі, що підхоплює з перших років навчання студента-медика. Тому функція викладача суттєво змінюється на роль провідника, що дозволяє дозувати й орієнтувати студента на корисну й необхідну інформацію при вивченні певної дисципліни й допомогти йому сформувати компетенції різних рівнів складності по мірі його професійного зростання [2;6;8].

У процесі навчання сучасний педагог має сформувати такі компетентності як рівень самоорганізації, здатність працювати в команді, уміння виконувати конкретні завдання, навички комунікації й грамотність, знання інформаційних технологій тощо. Але зробити це потрібно з урахуванням індивідуальних особистостей студента і його персональних ініціатив. Викладачі вже мусять відійти від позиції роботи в аудиторії з уніфікованим підходом до викладання, потрібно виявляти сильні й слабкі місця кожного студента з метою створення необхідного творчого середовища для максимальної реалізації та створення необхідних умов для індивідуальної траєкторії розвитку всіх студентів.

Студентоцентроване навчання суттєво змінює пріоритети, які мають стати головними в підготовці фахівців будь-якого напрямку діяльності. Разом із тим воно породжує цілу низку труднощів і суперечностей, подолання яких має значно підвищити планку якості освітніх послуг. Нині є певний розрив між декларуванням основних положень студентоцентрованого навчання й їх практичною реалізацією. Попри різноманітність інноваційних технологій, творчих пропозицій, освіта понад усе продовжує функціонувати по-старому, не терпить принципових змін [7].

Суперечністю сучасної освіти став певний розрив між широким обсягом наявної інформації й здатністю студента її засвоїти й критично переосмислити. Студент далеко не завжди підготовлений до такого виду праці. Сучасні технології в освіті широко демонструють себе запровадженням і використанням таких засобів як онлайн, сервіси, цифрові засоби, медіанавчання, телеосвіта, інтернет-ресурси тощо. Але напровадженню інноваційному характеру виникає один із загрозливих ризиків їх застосування: отримання знань без докладання зусиль і перш за все – інтелектуальних. Мова йде про пасивний, так званий «кліковий» засіб отримання знань. Формується їх пасивний споживач – імітація освіченої людини, унаслідок чого навчання набуває вигляду «подорожі» тими чи іншими сайтами. Відбувається заміщення освіченої людини як людини креативної, компетентної, інтелектуальної такими її синонімами як «дитя інтернету» чи «дитя технологій» тощо. У результаті це призводить до девальвації знань як інтелектуального людського капіталу, без чого неможливий розвиток держави й суспільства.

Висновок. Студентоцентроване навчання як напрям розвитку взаємин між викладачем і студентом повністю відповідає сучасним умовам українського суспільства й новим вимогам до вищої медичної освіти. Процес переходу до студентоцентризму в системі вищої медичної освіти при вивченні фундаментальних дисциплін складний і тривалий, але вкрай необхідний задля швидкої інтеграції нових ідей і реформ у вищій медичній освіті України.

Список використаної літератури

1. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: навчально-методичний посібник / Т.М. Димань, О.А. Боньковський, А.Г. Вовкогон. – БНАУ, 2017. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 106 с.
2. Медиа и философия: грани взаимодействия: монографія / [А.П. Алексенко, М.В. Бейлин, Л.М. Газнюк и др.]; под ред. Л.Н. Дениско, С.А. Заветного. – Харьков, 2017. – 258 с.
3. Підвищення ефективності навчання студентів в умовах реформування медичної освіти / Біловол О. М., Князькова І. І., Корнійчук В. І., Денисенко В. П., Кірієнко О. М., Ільченко І. А. // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні: матеріали XV Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.). – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2018. – С. 91 – 92.
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
6. Сорока Ю. Практикуючи студентоцентровану освіту: діагностичні аспекти студентських очікувань // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2014. № 32 (1101). С. 190 – 194.
7. Сосницька Н. Л. Студентоцентризований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства / Н. Л. Сосницька, В. Глікман // Науковий вісник львівської академії. Серія : Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 1. – С. 377–381.
8. Труднощі та суперечності студентоцентрованого навчання / Алексеєнко А.П. // Студентоцентризований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали LIII навч.-метод. конф. ХНМУ (Харків, 29 січня 2020 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків: ХНМУ, 2020. – Вип. 10. – 236 с.
9. Шляхи формування системи вищої медичної освіти України в сучасних умовах / О. В. Лінчевський, В. М. Черненко, Ю. С. П'ятницький, І. Є. Булах // Медична освіта. – 2017. – № 3. – С. 6–9.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ Й СУЧАСНІ ТRENДИ ВИКЛАДАННЯ «ОРТОДОНТІЇ» НА ЦИКЛІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Сокологорська-Нікіна Ю.К., Стасюк О.А., Курасдова В.Д., Виженко Є.Є., Ніколішин І.А.

Полтавський державний медичний університет

Висвітлено сучасні тренди викладання «Ортодонтії» для слухачів на циклі спеціалізації в умовах сьогодення, основні переваги й недоліки дистанційного навчання, на післядипломному етапі зокрема.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційна освіта, освітні тренди, цифрова трансформація освіти.

The modern trends of teaching "orthodontics" for students in the cycle of specialization in modern conditions, the main advantages and disadvantages of distance learning at the postgraduate stage in particular.

Key words: distance learning, distance education, educational trends, digital transformation of education.

Епідеміологічна ситуація й уведення жорсткого карантину через захворюваність на CoViD-19 істотно змінили світ. Більшість співробітників у різних галузях, у тому числі й педагогічні працівники, були переведені на віддалену роботу. Взаємини стали децентралізованими, а міжособистісні контакти відбувалися переважно у віртуальному просторі. У той же час у зв'язку з пандемією й карантинними заходами у сфері навчання суттєво змінилися пріоритети й виявилися сучасні тренди. Одним із них став перехід із традиційної форми навчання на дистанційну [4].

Пандемія CoViD-19 вимагає від науково-педагогічного персоналу найбільшої та найшвидшої трансформації педагогічної діяльності й методики оцінювання. А це призводить до значного збільшення навантаження на науково-педагогічних працівників, об'єднання зусиль, підвищення професійного рівня, опанування нових знань і навичок, активного навчання й перенавчання, включаючи навчання програмному забезпеченню й спільну практичну діяльність [2].

Проведений аналіз щодо застосування дистанційного навчання в цілому показав, що дистанційне навчання не